

Til Helse og omsorgsdepartementet
postmottak@hod.dep.no

Oslo 31.03.2014

Høringssvar – reservasjonsrett/reservasjonsmulighet for fastleger.

Etter å ha fulgt med på regjeringens framlegging og argumenter for å innføre reservasjonsrett for fastleger, og etter å ha diskutert det med en rekke antiabortmennesker, så har jeg funnet ut at jeg er fullstendig i mot at en slik reservasjonsrett blir gjennomført.

I dette brevet skilles det ikke på reservasjonsrett og reservasjonsmulighet siden det i praksis ikke vil være noen forskjell på de to variantene og at det er kvinners helse, økonomi og rettigheter som vil lide uansett hva man kaller det.

Statsministeren har uttalt at det ikke handler om abortkamp, men etter å ha diskutert temaet i ulike sammenhenger og ulike fora, så har det blitt tydelig for meg at det både for de reserverende legene og «meningsmann» handler om abortkamp, eller rettere sagt motstand mot de gjeldene lover og regler som gjelder selvbestemt abort for kvinner.

Jeg har også oppdaget at flere av reservasjonslegene i tillegg til å reservere seg mot aborthenvisninger også nekter å sette inn spiral og utføre andre tjenester som handler om kvinnehelse og familieplanlegging. Jeg er derfor bekymret for at denne reservasjonsmuligheten skal misbrukes til å fremme fastlegers personlige, religiøse overbevisning i form av å medføre flere vanskeligheter for kvinner, som ikke nødvendigvis ønsker abort men som trenger prevensjon, råd om familieplanlegging, eller som har ulike underlivsproblemer/sykdommer som også vil rammes av legens personlige overbevisning. Denne bekymringen underbygges av at helseministeren har uttalt at denne reservasjonsretten kan gå langt ut over det å nekte å bistå kvinner med henvisning til abort. Han har uttalt at det også kan gjelde andre opplysninger som for eksempel hvor langt kvinnen er på vei og andre helsemessige opplysninger.

Jeg mener at denne tilretteleggingen som foreslås gjennomført vil ha en rekke uønskede ringvirkninger i form av økt stigmatisering/selvstigma, svekket personvern og økte økonomiske utgifter for de kvinner som havner hos en reservasjonslege (både i forhold til abort og andre problemstillinger som gjelder prevensjon og familieplanlegging).

Stigma: Kvinnen vil kunne få økt skyldfølelse, hun vil kunne bli utsatt for økt stigmatisering i nærmiljøet siden det kanskje bare er en lege i kommunen som henviser til abort. På små steder er det fremdeles gjennomslagskraftige miljø og det vil fort bli spekulasjoner om hvorfor kvinnen må bytte fra legen hun vanligvis bruker m.m. - dette vil også føre til en svekkelse av kvinners personvern og rettigheter. Jeg tenker meg at unge jenter som trenger abort vil bli satt i en nesten umulig situasjon i forhold til at de ikke er myndige, men i en aldersgruppe hvor foreldrene ikke har rett til innsyn/informasjon.

Økonomisk: Hvis den eneste legen i kommunen er reservasjonslege – hvem skal betale turen

til nabokommunen? Skal kvinnen belastes to egenandeler for to legebesøk, først til reservasjonslegen og så til en annen lege? Noen steder i Nord-Norge er det mange mil fra en lege til en annen, eller til et sykehus – skal en ung kvinne på 16 år betale flybillett til sykehus eller en annen lege på egenhånd? Hvordan skal egenmeldingen til arbeidsgiver se ut hvis man må ha fri fra jobben en hel dag for å kunne reise til legen i nabokommunen (og alle kollegaer vet at fastlegen på stedet er en reservasjonslege)?

Det er ingen som ønsker seg flere aborter og det er ingen tvil om at en abort er en stor påkjenning for de fleste som tar valget om å få en utført. Det er uetisk av regjeringen å ville lage ordninger som øker stigmatisering/selvstigma av/hos kvinner. Dette er også et forslag som vil ramme de svakeste, de som kanskje vil vente lenger med å oppsøke lege og/eller som vil føle et møte med en reservasjonslege som en uholdbar personlig påkjenning. Jeg ber derfor regjeringen la være å innføre reservasjonsrett/-mulighet og at den offentlige avtalen med reservasjonsfastleger sies opp.

Nå når den nye regjeringen har mulighet til en skikkelig opprydding så bør de fastlegene som bryter reglene miste avtalen med det offentlige framfor å bli tilbudt tilrettelegging.

Med vennlig hilsen

Ann Kristin Ødegård Østvik